

Izkaže
vsak mesec enkrat.
—
Uredništvo in uprav-
ništvo je v Sedni-
ulici št. 4.

MOJ DOM

Oglase se računa po
posebnem ceniku.

Tiska tiskarna Makso
Kirovatin v Ljubljani.

Odgovorni urednik:
Ivan Frelih.

Glasilo Pokrajinske zveze društev hišnih posestnikov za Slovenijo v Ljubljani.

Štev. 4.

Ljubljana, 10. aprila 1924.

Leto IV.

Lepi uspehi naše organizacije.

Opravičeno so se v zadnjem času razburjali hišni posestniki, ko je naše časopisje poročalo o izjavi gospoda ministra za socialno politiko, da je naprosil finančnega ministra, da sprejme v finančni zakon podaljšanje stanovanjskega zakona za tri mesece. Od vseh strani prihajale so k nam radi tega vprašanja in zahteve po sklicanju protestnega shoda in podvzetje drugih korakov. Ker nikakor nismo hoteli hišnim posestnikom dajati povoda k malodušnosti, smo šli takoj na delo in danes lahko pričujemo vest, da je g. minister Peleš resnično zahteval od g. finančnega ministra, da sprejme v proračun podaljšanje stanovanjskega zakona v sedanji obliki prvič za celo leto 1925; a ko mu to ni uspelo, se je obrnil na njega s ponovno prošnjo, da mu to dovoli vsaj do konca aprila 1925. Ker so od naših udruženj na finančnega ministra in na g. poslance prihajali od vseh strani najenergičnejši protesti proti tej nameri, je finančni minister tudi drugič zahteval predlog odklonil, radi česar velja sedanji stanovanjski zakon do konca tekočega leta. Naše nadaljno delo pa mora biti, da tudi v prihodnje odbijemo vsake poskuse glede podaljšanja naših obupnih razmer. Le naša vsestranska čuječnost je odvrnila, da nismo že danes sužnji svojih najemnikov za prihodnje leto.

Zaznamovati pa imamo še nadaljne uspehe pri naši organizaciji, to je ukinitve 30% pribitka od bivših deželnih doklad k hišno najemninskemu davku. S to odpravo se je hišnim posestnikom iz Slovenije vsaj deloma zmanjšala krivica pri odmeri hišne najmarine. Naša nadaljna zahteva mora biti, da se popolnoma opusti 30% pribitek k hišno - najemninskemu davku v Sloveniji. Za enkrat se moramo seveda zadovoljiti z doseženim uspehom. Velika razburjenost je nadalje vladala pri davkoplačevalcih, zlasti med hišnimi posestniki v Sloveniji radi za nas neprimerne kuluka, ki bi bil posebno hišne posestnike radi visokih davčnih predpisov mnogo višje obremenil kakor pa ostale davkoplačevalce v naši državi. Na našem protestnem shodu v Ljubljani smo prvi v številkah dokazali, kako krivična bodo bremena pri odkupih za kuluk ter sprejeli tudi primerno resolucijo, ki smo jo poslali na merodajna mesta. Od našega shoda so šli potem protesti na druga zborovanja in tako so se končno zavedali vsi naši davkoplačevalci kaka nova bremena se jim utegnejo predpisati radi kuluka. Merodajni faktorji so bili primorani na neštevilne proteste uvideti, da je kuluk za naše kraje nepotreben, da se ljudstvo s tem razburja in da je najbolje, če vlada preskrbi, da to vprašanje enkrat za vselej z zakonom odpravi, kar se je s finančnim zakonom za leto 1924/25 tudi izvršilo. Zakon o taksah je končno hišnim posestnikom prinesel zopet mnogo novih krivic, kar smo vse dokazali na mnogoštevilnih naših protestnih shodih in sprejeli resolucije in zahtevali

spremembo tega zakona ter takojšnjo ukinitve nekaterih točk. Revizija tega zakona je sedaj obljubljena in, ker bomo brez dvoma imeli takrat priliko sodelovati, bomo lahko izvajali marsikatero spremembo.

To so uspehi našega dela in naše organizacije v letošnjem letu in prepričani smo, da bodo to vest vsi posestniki z zadovoljstvom sprejeli ter uvideli, kako potrebna je naša organizacija in kaj se da doseči z neumornim naporom. Primorani pa smo tudi izreči zahvalo vsem tistim, kateri so pripomogli, da se stan. zakon ni podaljšal in, da smo dosegli ostale uspehe.

Ko sporočamo našim hišnim posestnikom v Sloveniji te pridobitve, jih prosimo, da naj se pri tem spominjajo svoje organizacije in dolžnosti vsaj v toliko, da ljubljanski hišni posestniki takoj poravnajo članarino za tekoče leto, v kolikor tega še niso storili in, da pri vplačilu ne nakazujejo najnižje za nje odpadle članarine, naročniki »Mojega doma« izven Ljubljane pa naj nemudoma plačajo neznatno naročnino po 10 Din ali po možnosti tudi v večjih prispevkih. Dolžnost vsakega hišnega posestnika nadalje pa je, da pridobiva nove člane za našo organizacijo in nove naročnike za »Moj dom«, ker s tem bo koristil tudi sebi. Nam pa delo olajšal zlasti z rednimi vplačili članarine in naročnine, da bomo potrebni čas lahko porabili za druge, za nas koristne posle. Torej vsi posestniki na delo in v boj do nadaljnjih uspehov brez vsake malodušnosti in obupnosti.

Društveno predsedstvo.

Zahtevamo konec stanovanjskega zakona.

Zares je lep ta kajžarski stan.
Kako naj popravim pa hišo in hram.

Ko se bližamo koncu roka tega nesmiselnega stanovanjskega zakona, začeli so se šele sedaj oglašati posamezni faktorji, kjer po svoje modrujejo in ugibajo, češ nekaj bode treba vendar narediti za odpravo stanovanjske krize. Ves čas do sedaj pa se ti gospodje niso prav nič zmenili za vso mizerijo, ki so jo prenašali hišni posestniki, pač pa so tudi ti gospodje mirno in tiho uživali vse dobroto tega zakona. Niso se zganili, ko so se hišnemu lastniku godile na vseh koncih in krajih nezaslišane krivice, da so najemniki uničevali njegovo lastnino in ga vrhu tega psovali in zaničevali ter da je dostikrat bil kot lastnik hiše na cesti brez stanovanja, ali, da je imel stanovanje v kleti in podstrešju, a najemniki so gospodarili z njegovo hišo.

Sedaj torej ob dvanaesti uri ti gospodje zahtevajo zopet naj se podaljša ta zakon, da bo hišni posestnik še nadalje suženj svoje lastnine in oropan svoje imovine.

Kje so bili gospodje ves čas tega zakona. Kaj so naredili za rešitev sta-

novanjske krize? Da bi delali na tem, da se to vprašanje pravično uredi, da bi država zidala za posamezne urade in uradnike hiše. Kaj takega niti na misel tem gospodom ni prišlo, niso se zavedali, da je to njihova prokleta dolžnost! Nasprotno smo gledali kako so posamezni državni uradi zasedali stanovanjske hiše.

G. minister za socialno politiko! Pozivamo Vas, da naredite enkrat svojo dolžnost ter storite pri raznih ministrstvih potrebne korake, da gradi poštna direkcija v Ljubljani uradno poslopje in dosedanje staro poslopje pa naj se porabi za stanovanja drž. uradnikom, poštni čekovni zavod, orožništvo, gradbena direkcija itd. S tem nesrečnim stanovanjskim zakonom se je doseglo pač to, da danes noben privatnik ne bo gradil. Zato mora država enkrat začeti z zidavo, s tem pa se bo tudi omilila brezposelnost. Namesto, da bi sedaj razdeljevala podpore, naj doda še nekaj milijonov in bo lahko zaposlenih na stotine delavcev za precej časa. Vse države so doprinesle velikansko gradbeno akcijo za omiljenje tega vprašanja, le pri nas se ni storilo prav ničesar!!

Hišni posestnik danes ne dobi skoro nobene najemnine, če računamo koliko ga stanejo vzdrževalni stroški, popravila, davki itd. Najemščine se danes v Sloveniji plačujejo tako nizko, skoro bi rekli, da stanujejo najemniki v hiši zastonj. Zato so trditve nekaterih gospodov, da so hišni gospodarji pri padcu valute zaslužili velikanske dobičke brez podlage. Treba je le pogledati po denarnih zavodih, kako so zadolženi posamezni posestniki in kake obresti morajo danes plačevati. Poleg tega pa danes niti ne dobi hišni posestnik denarja na svojo hišo češ, saj hiša itak nič ne nese in vrhu tega nisi niti gospodar svoje hiše! Res je, da pri najemninah danes hišni posestnik ne dobi niti za najnujnejša popravila in davek. So pa posamezni kraji, kjer mora zaradi naslova, ki ga nosi kot »hišni posestnik« za vsakega najemnika od 100 Din, ki jih dobi, doplačati še od 10—40 Din iz svojega žepa za razne davke! Kje pa so potem popravila, dolg in drugo. Ni čuda, da bodo pod takimi razmerami začele hiše polagoma razpadati. Nasprotno pa danes posamezni najemniki zato, ker je hišni lastnik štedil in stradal za svoja stara leta, da si je zamogel postaviti svoj dom, v katerem danes gospodarijo; delajo velikanske dobičke. Imajo velika stanovanja, dostikrat za polovico nezasedena, ker nimajo niti dovolj pohištva; ali pa oddajajo sobe za take verižniške cene, da dobijo za eno samo prazno sobo v dveh mesecih toliko, kolikor oni plačajo hišnemu lastniku za celo stanovanje celo leto!

Gospoda, to so gola, a žalostna dejstva, ne pa kakor jih hočejo posamezniki po svoje prikrojene pokazati javnosti! Ali se bojijo resnice? Ali se pa sramujejo priznati!

Jako zanimivo si predstavlja dopisnik zadnjega »Socijalista« rešitev stanovanjskega vprašanja. Navaja med drugimi sledečo nesmisel in bedarijo: »Ako bi plačali hišni posestniki v korist fondu za zgradbo novih stanovanj z vknjižbo na hipoteke še tako znatne davščine, bi povrnili le del valutnih dobičkov, ki jim ga je prinesla valutna zmeda. Zato bi si jih moglo odškodovati z znatnim zvišanjem najemnin!«

Tako se je pokazal g. dopisnik »Socijalista«, čisto po boljševiško! No pričakujemo, kar jim ni uspelo niti v Rusiji, da se tudi pri nas ne uresniči. Torej nov naskok na lastnino hišnih posestnikov. Ali Vam ni dovolj, da je hišni lastnik že itak izropan svoje lastnine, sedaj naj Vam kratko izroči še zadnje, kar ima! In gospodje najemniki pa naj še nadalje izmозgavajo hišnega lastnika! Mislimo, da na ta način ne more iti dalje, treba je tem ljudem enkrat za vselej povedati, do tu in ne dalje. Torej vah! tu dobiček! Kje pa je? Dopisnik se je gotovo skregal s svojo pametjo.

Tudi se je isti dopisnik povzpел do trditve, ki ga pokaže popoloma v pravi luči glede tabele, ki jo je baje sestavila občina Ptuj. Leta 1910 je imel Ptuj, brez vojaštva 4250 prebivalcev, l. 1920 pa samo 4100. Prebivalstvo je torej padlo za 105 oseb. Vendar je tudi pomanjkanje stanovanj sedaj občutno, dočim je bilo l. 1910 dovolj stanovanj na ponudbo. Sedaj je čez 59 nerešenih prošenj za nakazitev stanovanj. Vzrok je ta, da so se hišni posestniki preje omejevali, ker so bile na hišah velike hipoteke, ki so jih z donosom najemnin plačevali, danes da jim stanovanj ni treba več oddajati, ker je najemnina tako nizka, da ne pride v poštev. Nova čisto trapasta trditev. Tako torej gosp. dopisnik, ko vsak posameznik od nas ve, da danes gospodje najemniki stanujejo v stanovanjih s 4, 5, 6 sobami, ko se je pa preje zadovoljil z 2 ali 3 sobicami. Pa kaj bi ne, ko mu itak ni treba plačati skoro nobene najemnine! Naj se uradno izvede statistika, kje je stanoval vsakdo pred izbruhom vojne in kako obsegajoče stanovanje je imel? Pa bodo gospodje imeli pravilno sliko. Mi privoščimo vsakomur, da uživa udobnost, a proti temu smo, da bi uživali te udobnosti na naš račun!

Mi pravimo, ko bi bilo treba plačevati za stanovanje primerno najemnino, bi si gospodje najemniki malo drugače uredili svoja stanovanja in bi bilo kmalu dovolj stanovanj na razpolago. Saj smo že doživeli isto pri mesečnih sobah. Stanovajski urad bil je oblegan vsaki dan z neštevilnimi prošnjami za mesečne sobe. Vse zastoj, sob ni bilo. Ko pa je prišla svobodna razpolaga z mesečnimi sobami in pa malenkosten povisek stanovanj, je pa danes na razpolago sob, kolikor kdo hoče!

Kakor vidimo je dopisnik »Socijalista« mnenja ter si predstavlja, da si hišni posestniki svoje hiše zidali in kupovali s špekulacijami. Mož je videti še jako mlad. Ali se ni skoro večina naših hišnih posestnikov vstvarjala svoje domove s štedenjem, delom in stradanjem, kateri tvorijo temelj države, del našega narodnega premoženja in za vse to naj se s človekom, ki je s trudom in težkim delom zbiral in žrtvoval vse, da si je ustvaril streho za stara leta in svojim domačim; zato naj danes država na tak način ž njim postopa! Ne, tako ne more iti več dalje, tega mora biti enkrat konec, zato zahtevamo po vsej pravici konec tega gorja, konec stanovanjskega zakona!

Uganka.

Slučaj je nanesel, da se je preselila stranka, ki je imela v najemu od hišnega

lastnika stanovanje s štirimi sobami, kuhinjo in vsemi drugimi pritliklinami za 626 Din letno najemnino. Stranka je oddajala v podnajem dve sobe in prejela letno Din 3000 podnajemnine in poleg tega je torej še zastoj stanovala v dveh sobah in kuhinji. Gospodar pa je prejemal borih 626 Din, katere pa je izdal za davke in mestne doklade, tako, da za popravilo stanovanj ni ostalo ničesar.

Pri izselitvi stranke in vselitvi nove stranke se je izkazalo, da je del stanovanja, zlasti dve stanovanjski sobi, skoro nerabni, takorekoč uničeni, in da bo treba temeljite poprave predno bo spet človeka vrednemu stanovanju podobno. Poklicani strokovnjaki so mogli ugotoviti samo to, da bodo poprave, ki so najnujnejše znašale vsaj 23.000 Din.

Gospodar nima nobenih sredstev na razpolago, da bi zmožel te ogromne stroške poprave teh dveh sob. Pri posojilnicah kredita za hišnega gospodarja ni, ker se posojilnice izgovarjajo, da je nemogoče dajati posojila hišnim posestnikom predvsem zato ne, ker oni prvič vsled krivične stanovanjske naredbe sploh ne smejo razpolagati s svojim imetjem, drugič pa je rentabiliteta tako dragih poprav stanovanj silno dvomljiva, ker tudi najemniki, ki so revni, ne zmorejo visokih najemnin.

Zgoraj naveden slučaj pa kaže, da stanovanjski najemniki žanjejo, kar je gospodar sejati. Najemnik je prejel 3000 Din podnajemnin in ni plačal nobenega davka in ničesar v hiši popravil, hišni gospodar je prejel 626 Din in dal vse za davke, za popravilo stanovanja ni ostalo ničesar. Najemnik je zaslužil pri stanovanju in zastoj stanoval ter poleg tega še podnajemnika odiral. Hišni lastnik pa je dobil pri izselitvi stranke v dar razrušeno in uničeno stanovanje.

Kje je tukaj toliko hvalisana socijalna pravičnost stanovanjskega zakona? Če se bo na tak način reševalo stanovanjsko vprašanje, potem rešitve sedanjih hišnih lastniki ne bomo dočakali, ker bomo vsled krivičnih naredb poginili pod razvalinami lastnih hiš, za katere smo se toliko trudili, toliko žrtvovali in delali. Sedaj hočejo to socijalno zlo še podaljšati in uničiti še to, kar bi se morda še rešiti dalo. Oblastniki, kar naprej, da bo prej konec hišnih lastnikov, potem se boste lahko svobodno uselili na ruševine naših s trudom pridobljenih domov.

Končno bi prosil bralce »Mojega Doma«, da rešijo uganko? Kako si naj pridobim sredstev, to je predvsem cenene kredita za renoviranje zgoraj navedenega stanovanja, ne da bi obremenil hišo z novimi dolgi, katerih ne bom mogel na noben način po sedanjih vidikih plačati. Ali se naj obrnem sedaj na stanovanjski zakon, da mi popravi škodo, ki mi jo je povzročil? Morda pa se le najde kdo, ki zna delati čudeže ali vsaj čudežno svetovati? Zame ostane to vprašanje uganka? Toliko časa, dokler jo kdo ne reši? Tisti, ki jo ugodno reši dobi za nagrado celoletno naročnino Mojega Doma, ki je pri društvu hišnih lastnikov založena. Večje nagrade pa kot hišni lastnik ne zmorem in naj se najboljši rešitelj te uganke zadovolji s tem skromnim darom.

Odprava stanovanjske bede na Dunaju.

Tudi na Dunaju vlada hudo pomanjkanje stanovanj. Zato je sklenila občina zidati stanovanja. Da pride do denarja, bo pobirala od najemnikov stanovanj poseben davek. Ta bo zelo občuten. V vrstah najemnikov se oglašajo že zdaj odpor. Posebno trgovci in obrtniki pravijo, da bodo

radi tega davka uničeni in da jim ne bo preostalo drugega, kakor pa zapreti delavnice in prodajalne. Ako se to zgodi bo trpelo mesto (in z mestom vred država!) tudi na rednih davkih.

Mi pa pravimo, da iz te moke sploh ne bo kruha. V 1. številki našega lista smo pod naslovom: »Kdo bo pripravil stanovanja?« dokazali, da morejo nabaviti živež le kmetje, trgovsko robo le trgovci, obrtno robo le obrtniki — in stanovanja le hišni posetniki. Uradni aparat je predrag, preneokreten in prepočasen. Imeli bodo v to svrhu polne pisarne uradništva, vse polno nadzornikov itd. In vse to se bo plačevalo iz fonda za zgradbo stanovanj, medtem, ko ne rabi hišni posestnik pri gradnji nobenega uradnika in nobenega nadzornika. — Dalje so vsi pametni ljudje proti takozvanim stanovanjskim hišam, po domače kasarnam, v katerih prebiva mnogo strank. In navsezadnje smo lahko prepričani, da bodo dobili stanovanja v teh hišah, če se bodo sploh gradile, drugi sloji, ne pa ljudstvo. — Prepričani smo, da bodo prišli prej ali slej tudi na Dunaju do uvidevnosti: da morejo odpraviti stanov. bedo le hišni posestniki.

Kam privede razlastitev hišnih posestnikov?

To nam kažejo jasno razmere, ki so nastale na Ruskem in katere so glasom pisma nekega Rusa iz Ruskega take-le: »Drvarnice in podobne lesene naprave izginjajo kot rosa pod solničnimi žarki. Nad stopnicami ne vidiš skoraj nikjer več države. Če so bili leseni, so izginili, kakor tudi lesene stopnice. Kleti in shrambe so uničene. Vse propada in nihče ne popravlja. Hišnih posestnikov nimamo več, oblasti pa nimajo časa. Manjše hiše se lahko vzamejo v najem, toda pod zelo težkimi pogoji. Kdor pa hoče vzeti v najem hišo, se mora zavezati, da jo popravi. A kdo naj to stori? Saj nimajo ljudje na oknih niti dvojnatih okvirov. Bogve, kdaj in kdo si je skuhal ž njimi obed ali večerjo.«

Tudi pri nas nimamo več pravih hišnih posestnikov. Saj tudi mi nismo več gospodarji naših stanovanj. Razloček je le ta, da smo mi do zdaj še prav pridno plačevali davke onemu, ki nas tepta, namreč državi in da smo popravljali kolikor toliko tudi hiše. Tega pa zanaprej ne bomo zamogli več storiti.

Po nesu so jo dobili! — Kdo? Naši sodniki. Ponovno smo navajali dejstvo, da imajo sedanje stanovanjske omejitve samo še namen, da ustvarijo prehod do popolne prostosti stanovanj. Navajali smo tudi pismo gosp. dr. Kukovca, bivšega ministra za socialno skrbstvo, kateri je istotako naznanil, da imajo sedanje stanov. omejitve samo še namen: ustvariti prehod k normalnim razmeram. Tega pa naši slovenski gospodje sodniki nočejo upoštevati. Oni so slejkoprej vseskozi le za najemnike in vedno proti hišnim posestnikom. Slovenski sodniki so ščitili še celo podnajemnike. Vrhovno sodišče v Zagrebu pa jih je poučilo tako-le: »Stanovanjski zakon znači korak v smeri k bližnji lividaciji vseh po izrednih razmerah povzročenih omejitev najemodajalea v razpolaganju s stanovanji.« Vrhovno sodišče v Zagrebu je govorilo tedaj dovolj jasno! Radovedni smo, če bodo postopali zdaj gospodje sodniki proti hišnim posestnikom v tem smislu! Prav bi tudi bilo, da bi hišni posestniki pri pravih z najemniki ne odjenjali takoj, temveč, da bi gnali stvari tudi do vrhovnega sodišča. Ni dvoma, da bi prišli v Zagrebu do marsikatere pravice, katere jim naša sodišča z deželnim sodiščem v Ljubljani vred nočejo priiznati.

Socijalistično glasilo o stanovanjskem vprašanju.

Kako presoja drugod tudi *socijalistični strokovnjaki* vprašanje o stanovanjski bedi, kaže članek v 9. sešitku »*Socialistische Monatshefte*, Berlin 1923.« Tu piše g. Wolff pod naslovom »Wohnungsnot u. Wiederaufbau med drugim: »Zraven drugih velikih zunanje in notranje političnih problemov je danes v Nemčiji malo vprašanj, ki v toliki meri zanimajo javnost kakor katastrofalno pomanjkanje stanovanj v povojnih letih. Tehniki in higieniki, narodni gospodarji in socialni politiki morajo v skupnem delu, vsak se svojega stališča pristopiti k reševanju tega za dobrobit vsega naroda tako izredno važnega vprašanja. In sicer se ne sme nič več o stanovanjski bedi in nje satrašnih posledicah samo govoriti, ampak mora se končno delati, mora se graditi.« Ko je nadalje pisatelj naslikal vso grozno bedo s higieničnega in moralnega stališča, ko je osmešil prizadevanje zdravstvenih oblasti, ki mislijo zdravje ljudstva izboljšati s papirnati naredbami, namesto da bi prijeli vprašanje tam, kjer se mora prijeti t. j. pri preskrbi zadostnih, primernih stanovanj, ki so od nekdanj prvih pogoj zdravja, prehaja na poglavito stvar in — nadaljuje: »Stanovanj ni, ker zidanje skoro popolnoma počiva; vzroki leže pa na dlani. Prisilno gospodarstvo, ki je že na vseh drugih poljih prenehalo, tukaj še dalje obstoja in tišči — kakor pravijo v interesu najemnikov, stanarino umetno navzdol. Za podjetnika manjka torej vsaka spodbuda za zidanje novih stanovanj. Posledice tega prihajajo od dne do dne strašnejše na dan. Stare hiše propadajo, nove se pa razven od velikih dobičkarjev za zasebno porabo — sploh ne zidajo. Iz organične celote sicer svobodnega občnega gospodarstva se je ena posamezna panoga — stanovanjstvo izločila, ter je vsled zakonske regulacije stanarine okorelo in se od ostalega razvoja izključilo. To pomeni toliko, da živimo danes vsi več ali manj na stroške prejšnjih hišnih lastnikov.« »Je pač nesmiselno ob sicer prosti konkurenci eno panogo gospodarstva pritiskati k tlom z nasilnimi naredbami. To ni premišljeno gospodarstvo, ampak posilstvo.« Članek zaključuje, da je treba visočino stanarin takoj spraviti v sklad in soglasje z vsemi drugimi cenami in omogočiti rentabiliteto starih hiš, že z zidanjem novih.

Dopisi.

Nasilen najemnik! V nedeljo dne 20. jan., okrog 1/2 6.—6. ure zvečer je močno dva- do trikrat pozvonilo. Hitro grem pogledat, če se je morda kakšna nesreča pripetila. Odprem predsobna vrata, na kar vstopi g. I. A., literarni konsulent, ki stane pri meni komaj 3 tedne. Vpije in razgraja nad menoj brez povoda z žalitvenimi izrazi: baraba, slepar, ključ sem, goljuf, lažnik in drugo. Rekel sem mu, da ključa od pralnice ne dam vsled pismene pogodbe in sporazuma.

Prišel je nato vnovič še bolj kričati in vpil med vrati: Repetirko sem, da ustrelin sleparja in začel tipati krog sebe. Jaz sem se bil urno umaknil v kuhinjo in zaklenil vrata in od sobe.

Sedaj je prišel iznova razgrajati in poskušal vdreti pri zaprtih vratih za menoj, tolkel po vratih tako silno kakšnih 5 minut in s tem močno iste poškodoval. Med razgrajanjem pa blatil moje poštenje z istimi izrazi. Napravil sem seveda ovadbo na policijo. — J. K., hišni posestnik v Ljubljani.

Temu najemniku je stanovanjska oblast v Ljubljani dovolila zamenjavo stanovanja s prejšnjim najemnikom proti od-

ločnemu protestu hišnega gospodarja. Pa kaj to? Samo da se najemniku ustreže. — Hišni gospodarji pa naj pri teh vnebovpijočih razmerah še molče in naj pripuste podaljšanje stan. zakona.

Iz Gorenjskega. V petkovi številki z dne 15. marca t. l. sem čital v nekem ljubljanskem dnevniku, da nameravajo gg. na merodajnem mestu stanovanjski zakon zopet podaljšati, radi česar vprašam: Ali se nam še ni dogodilo dovolj krivic radi tega zakona? Ali naj hišni gospodar ostane še nadalje brez vseh pravic, gospodar hiše je namreč samo takrat, kadar je treba plačati ne ravno lahki davek, in kadar je treba tega ali onega popravila pri hiši, in stroške za popravila stanovanj, ve in skusi samo gospodar, ki se imenuje gospodar samo takrat, ko dobi račun poravnati.

Ali se bode še nadalje norčevalo iz lastnika hiše? Tu pripomnim, da je mnogo, mnogo najemnikov, ki se naravnost norčujejo iz hiš. lastnika, rekši: »saj je ničla, mi nimamo z njim nič govoriti, mi imamo samo stanovanjski urad« itd.

Večina hiš. lastnikov si je z marljivostjo, da celo mnogo jih je, ki so takorekoč pristradali prihranke, da so zgradili hišo, ali danes se jim opleta korobač okrog glave. Na ta način ne pridemo nikoli iz stanovanjske bede, nasprotno še hujša bede. —

Ako bi hiš. lastnik imel svoje pravice, le verujte, da bi marsikateri skušal napraviti tu in tam kakšno stanovanje. Verujte, da sila ni nikjer dobra.

Na Vas pa zastopnike naših pravic apeliramo in prosimo, delajte z vso silo in močjo, da se nam te krivice odpravijo in da nazaj, kar nam je potom ustave zagamčeno, da se nam vrne, kar nam je bilo odvzeto.

Ormož. Shod hišnih in zemljiških posestnikov za mesto Ormož in okolico se je vršil v nedeljo dne 30. dec. 1923 dopoldne v hotelu Bauer ob lepi udeležbi iz Ormoža in okolice. Predsedoval je shodu gospod Ivan Veselič, predsednik društva hišnih posestnikov v Ormožu. Po običajnem pozdravu navzočih zborovalcev in poročevalcev gg. Ivana Freliha in Franca Staré iz Ljubljane poda predsednik besedo zvezinemu predsedniku g. Frelihu, ki v daljšem govoru očrta obupen položaj hišnih posestnikov v Sloveniji. Sprejeta je bila obširna resolucija proti utesnitvi hišne posesti na škodo hišnih posestnikov. — Obstoječi stanov. zakon se naj s 1. I. 1925 ukine; 30odstotni pribitek na hišno-najemniški davek pa odpravi. Že druge doklade so pri nas tako visoke, da hišnemu posestniku od najemnine nič ne ostane. — Uvedejo naj se zopet plačilni nalogi. Protestiramo proti nameravani ukinitvi 13 katastralnih naprav v Sloveniji. Dosedanja katastrska naprava odgovarja zahtevam in potrebam ljudstva in naj ostane. Končno se protestira proti brezglavni upeljavi taks in pristojbin. Poslanci vseh strank se naprošajo, da nova davčna bremena in takse, ki so se brez vedenja slov. ljudstva upeljale, natanko proučijo, ter doženejo krivice in poskušajo nova neznosna obdačenja in taksne obremenitve odpraviti ali vsaj omiliti. Sprejete resolucije so se odposlale pristojnim minist. in delegaciji min. financ. Zborovalci so z očitnim zanimanjem sledili stvarnim izvajanjem g. Freliha in nadaljnega govornika g. Staré, kateremu so živahno pritrdjevali, ko jim je predložil sliko današnjega komunizma in anarhizma, ki divja nad lastnino hišnega posestnika in ga ugonablja. To kom. in anarhistično divjaštvo nad hišnim posestnikom pa ne izvira iz krogov delavca ali obrtnika, to je iz revnih slojev, temveč je čisto posebne

vrste. Izhaja iz krogov, ki so vse življenje udani brezdelju in uživanju. Medtem, ko sami vse sproti zapravijo, hočejo danes udobno živeti na račun hišnega posestnika, ki je vse življenje štedil in garal, da si je zgradil hišo. Sad njegovega dela pa sedaj žrejo troti. Takih trotov pa se najde povsod dovolj, največ v takozv. boljših, tudi uradnih krogih in trot podpira trota, ako ne iz lastne potrebe, tedaj pa iz nevoščljivosti napram posedujočemu hišnemu posestniku. Faktum je, da danes hišni posestniki ne plačujejo samo ogromnih davkov, trpeti morajo draga popravila, s čimur podpirajo obrtnike in delavce, temveč v svojih hišah morajo imeti tudi razne državne urade, uradnike in častnike malodane zastoj, pri čemur so postali sami berači in je sedaj samo še vprašanje, kateri stan se bo žrtvoval za rešitev hišnih posestnikov. Najbolje bi to bilo, če to nalogo prevzame država sama, ki je sedaj pravzaprav prava lastnica privatnih hiš — dosedanje posestnike z družinami vred pa naj reducira in penzionira.

Shoda hišnih posestnikov v Krškem in Brežicah sta se vršila dne 9. in 10. februarja t. l. Shod v Krškem se je vršil v gostilni g. Vaniča, bil izvrstno obiskan ter mu je predsedoval g. Franc Vodopivec. — Tudi shod v Brežicah je bil dobro obiskan in se je vršil pod predsedstvom M. Slaniča v hotelu Adamus. Na obeh shodih je poročal o stan. zadevah, o davčnih bremenih, zlasti še o kuluku, zakonu o taksah in drugih bremenih g. Ivan Frelih iz Ljubljane ter so se z odobravanjem na obeh shodih sprejele protestne resolucije, ki so se potem odposlale na pristojna ministrstva, vlado in poslaniške klube.

Na obeh shodih se je z velikim odobravanjem sklenilo, da se v Krškem kakor v Brežicah ustanove lastna društva hišnih posestnikov ter sta se volila v ta namen pripravljalna odbora. Ti društvi pristopata ob enem tudi k naši Zvezi. Tako gre naše delo dalje, da ustanovimo svojo organizacijo v vseh večjih krajih.

Stanarine državnih uslužbencev.

Važno je, da vedo hišni gospodarji koliko dobe stranke, ki so drž. uslužbenci stanarine.

Razlikujemo redno in izredno t. j. povišano stanarino v krajih, kjer so cene stanovanjem stalno izredno visoke.

Ta izredna stanarina pa se do sedaj ni določila še nikjer in je ostala samo na papirju; zato si hočemo ogledati samo redno stanarino, letno v dinarjih. Ta znaša:

I. Pri civilnih in železniških uradnikih 1., 2. in 3. skupino prve kategorije, nadalje pri generalih in admiralih 3600.

II. Pri civ. in žel. uradnikih (cah) 4.—9. skupine prve kategorije, ter pri častnikih, voj. duhovnikih in voj. tehničnih poslovojdih po številu službenih let in sicer:

- a) v prvih 6. letih 1800;
- b) v nadaljnjih 9. letih 2100;
- c) od 15. let naprej 2700.

III. Pri civ. in žel. uradnikih (cah) druge kategorije v slučaju pod a) 1200, pod b) 1500, pod c) 1800.

IV. Pri civ. in žel. uradnikih (cah) tretje kategorije v slučaju pod a) 1020, pod b) 1200, pod c) 1500.

V. Približno isto kot uradniki tretje kategorije dobe oženjeni uradniki-vodniki in mornariški vodje in sicer do 15. službenih let 1200, ostali čas 1500.

VI. Z istimi leti dobijo civ. in žel. zvaniki (poduradniki) ter oženjeni podnaredniki, naredniki in godbeniki 1020 oz. 1200.

VII. Služitelji (sluge) pa dobe v istem času 900 oz. 1020.

K temu je pripomniti, da imajo pravico do polne stanarine le poročeni uradniki, častniki zvaniki in služitelji, ali če imajo kot vdovci(ve) ali sodno ločeni(ne) skrbeti za otroke. Istotako jim pripada polna stanarina, če žive v skupnem gospodinjstvu z osebami, katere so dolžni po zakonu vzdrževati n. pr. stariše. Sicer dobe samci(ce) vdovci(ve) in ločeni le 75% navedenih stanarin.

Če sta mož in žena v drž. službi v istem kraju, jima pripada samo ena, in sicer tista stanarina, ki je večja.

Po zakonu o civilnih uradnikih itd., po zakonu o ustroju vojske in mornarice, ter po zakonu o državnem prometnem oseboju, bi se morale stanarine izplačati že z 1. oktobrom lanskega leta, pa se še do danes niso!

Tudi hišni posestniki moramo gledati na to, da se bode plačevalo uradništvu točno, saj tudi mi plačujemo točno davke.

Stanarine so za sedanje prilike smešno nizke; v našem interesu je tako kakor tudi v interesu drž. nastavljenecv, da se stanarine povišajo, ter določijo za kraje v Sloveniji izredne stanarine, dokler ne pade splošna draginja.

Revež pa je tisti hišni posestnik, na čegar žep se je obesilo »po novi službeni pragmatiki« v kompaniji s stanovanjskim zakonom te žrtve finančne politike.

Razno.

Prvi jugoslovanski kongres hišnih posestnikov v Beogradu se je vršil od 28. do 30. marca 1924 ob veliki udeležbi delegatov iz cele države. O tem za vse hišne posestnike velepomembnem zborovanju prinesemo prihodnjič obširno poročilo.

Poziv hišnim posestnikom ljubljanskim. Na zadnjem našem protestnem shodu je o dimnikarskih delih poročal naš

podpredsednik g. Fr. Ks. Stare, proti kateremu so sedaj nekateri dimnikarski mojstri vložili tožbo radi žaljenja časti, češ, da jim je očital, da se ne držijo predpisov, da svojega dela v redu ne opravljajo, da se ne drže tarifa itd. Ker nam je v tem pogledu pred časom prišlo mnogo pritožb, katerih pa naravno nismo posebej zapisovali in smo strankam dajali samo primerne nasvete, se vsi dotični hišni posestniki ljubljanski, kateri so imeli neprilike z dimnikarji, tem potom vabijo, da vse take nedostatke nemudoma sporoče ali pismeno naši društveni pisarni, ali pa naj se oglase osebno od 4.—6. ure popoldne.

Občni zbor društva hišnih posestnikov v Trbovljah se vrši v nedeljo 13. t. m. ob 3. uri popoldne v šoli v Trbovljah z običajnim dnevnim redom in poročilom predsednika Frelaha o kongresu v Beogradu in vseh drugih važnih stanovanjskih vprašanjih. — K obilni udeležbi vabi odbor.

Naročnikom »Nove Pravde«. »Nova Pravda« piše v števil. 6 z dne 9. februarja t. l. pod naslovom: Stanovanjski najemniki v nevarnosti, da dva ljubljanska dnevni-

ka pomagata hišnim posestnikom, da ti »reveži« pridejo do svojih pravic, ki bodo ubogo ljudsko paro samovoljno lahko metali na cesto. Pravi dalje, da se gre nam za to, da javni nameščenci od vlade izsilijo povišanje svojih prejemkov, ki naj jih potem vržejo v nenasitno žrelo hišnih posestnikov. To je torej narodno socialno mišljenje in delo. Tisti ubogi mali hišni posestnik, ki si je hišo pristradal v korist najemnika, ima *nenasitno žrelo*. Posestnik biva z veliko družino v mali sobici, zraven se šopiri v 2 ali 3 sobah najemnik z lepimi dohodki, dobro živi, a za stanovanje skoro nič ne plača. Dalje razkošno stanuje v lepem stanovanju tujec drugorodec, a hišni posestnik domačin ali begunec ne more v svojo lastno hišo. — Tako mnenje ima o stan. zakonu glasilo narodne socialne stranke, kar pa gotovo ni niti narodno, še manj pa socialno.

Članarine društva hišnih posestnikov v Novem Sadu znašajo 100—500 Din na leto, ki se pridno vplačujejo. In pri nas?

Razno železnino, pohištvo, orodja za poljedelce in obrtnike, štedilnike, peči, kuhinjsko posodo, vodovodne cevi, sesalke, portland-cement, strešna lepenka, suhe barve, žopice, firnež, karbolinej, strojno olje, priporoča

Al. Sušnik
železnina
Ljubljana
Zaloška cesta.

Kavarna in gostilna
„LEON“
Ljubljana, Kolodvorska št. 29

se priporoča zlasti potnikom z dežele, ki prihajajo s prvim vlakom, oziroma odhajajo z večernim vlakom osobito lovem in hribolazcem. — Izvrstna vina. — Izborna kuhinja. Prijetna zabava. Točna postrežba. Zmerne cene. Z velespoštovanjem
Fani in Leon Pogačnik

Vodovodni instalater,
klepar in krovec
zaloga škrlc (strešnikov)

Teodor Korn
Ljubljana
Poljanska cesta številka 8

Tehn. ing.

dr. Miroslav Kasal

oblastveno poverjeni stavbeni inženjer in mestni stavbenik.

Stavbeno podjetje in tehniška pisarna za visoke stavbe, arhitekturo, vodne, betonske in železobetonske zgradbe.

Ljubljana, Na Mirju.
Projektiranje ter izvršitev vseh stavb po najkulantnejših pogojih.

Hišni posestniki! Pozor!
„Jugometalija“

izvršuje vse vrste kleparske dela, popravila žlebov, streh i. t. d. Vpeljava vodovodov, montaža klosetov in njihova popravila. Vsa kotlarska dela kakor kotle za pralnice, štedilnike i. t. d. Ključavničarska dela i. t. d.

Glavno zastopstvo »Toplodarov« po najnižji ceni in najhitreje.

Ljubljana, Kolodvorska ulica števil. 18.

Telefon št. 729.

Generalni zastop

vzajemne zavarovalne banke

„SLAVIJE“ v Ljubljani

sprejema zavarovanja proti požaru, vltomu in zavarovanja na doživetje in smrt.

Rezervni fond: K 125.000.000, Letna vplačana premija K 55.000.000.

Vsa pojasnila daje generalni zastop banke „Slavije“ v Ljubljani, Gosposka ul. 12, v lastni hiši.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Dunajska cesta (v lastni palači)

Ustanovljena 1900

Delniška glavnica in rezervni zakladi okrog Din 60.000.000.

Čekovni rač. št. 10.509. — Brzjav. naslov: Banka Ljubljana. — Telef. št. 261, 413, 502, 503, 504.

Se priporoča za vse v bančno stroko spadajoče posle.

Podružnice: Brežice, Celje, Črnomelj, Gorica, Kranj, Maribor, Metković, Novi sad, Ptuj, Sarajevo, Split, Trst.